NIEUWSBRIEF — OP WEG NAAR EEN KLIMAATBESTENDIG & DUURZAAM HERPT

Buurt Bestuurt Herpt - *Werkgroep Duurzaamheid* | november 2019

We wonen in een fijn dorp. Veel inwoners van Herpt houden van de omgeving, het open landschap en het wonen in een dorp waar veel georganiseerd wordt en mensen elkaar helpen als het nodig is. We willen dit mooie dorp ook graag goed achterlaten voor de volgende generaties. Veel mensen zijn daarom al bezig met het kijken hoe ze hun eigen huis of vervoer duurzamer kunnen maken. Op menig dak ligt een zonnepaneel, en links en rechts staan elektrische auto's te laden.

Maar we beseffen ook dat sommige dingen niet zo makkelijk zijn. We zouden soms best graag van het 'gas af' willen, al was het maar omdat we de Groningers ook een fijne leefomgeving gunnen. Maar onze huizen zijn lang niet altijd makkelijk te isoleren. We missen soms de kennis en dan is het moeilijk om een keuze te maken: wat is verstandig? Moet ik nu al iets doen, of kan ik beter wachten? En het kost geld: lang niet iedereen heeft dat liggen.

Regie in eigen hand

Ondertussen gebeurt er van alles om ons heen. Op allerlei niveaus: gemeente, provincie, nationaal en internationaal wordt er gewerkt aan energie en klimaatstrategieën, zoals het klimaatakkoord van Parijs en het nationale klimaatakkoord. Wat er precies moet gebeuren is nog veelal onduidelijk, maar gemeentes moeten uiterlijk 2021 duidelijk hebben hoe deze grote opgaves kunnen worden uitgevoerd. Vaststaat dat de doelstellingen niet kunnen worden gehaald zonder grootschalige initiatieven voor het opwekken van duurzame energie, zoals de aanleg van zonnevelden en windmolens. Deze hebben impact op het landschap. Zeer waarschijnlijk ook in Herpt.

We houden de ontwikkelingen graag zelf in de hand. Door zelf de regie te voeren over onze directe leefomgeving kunnen we er voor zorgen dat deze voor de toekomst duurzaam en leefbaar blijft. Daarin is het belangrijk dat we samen optrekken als inwoners, maar waar nodig ook met de kernen om ons heen en de gemeente.

Hoe doen we dat?

De werkgroep Duurzaamheid van Buurt Bestuurt Herpt is vorig jaar gestart met het zoeken naar mensen die mee willen denken over de toekomst van ons dorp en hoe we daarin duurzaam- heid en klimaatbestendigheid een plaats willen geven. Daarna hebben we diverse workshops en expertavonden gehad en zijn gekomen tot een aantal mogelijke scenario's voor Herpt. Dit is een mix van dingen die we zelf kunnen doen, en dingen die alleen realistisch zijn als we het samen doen. Ons doel is om te komen tot een omgevingsvisie voor Herpt die we daarna afstemmen met de andere kernen in het Land van 't Oude Maasje en met de gemeente.

Via deze krant willen we met u de kennis delen die we tot nu toe hebben opgedaan en we beschrijven een aantal mogelijke vervolgstappen. Graag horen we daarover uw mening.

Stappen op weg naar een duurzaam Herpt

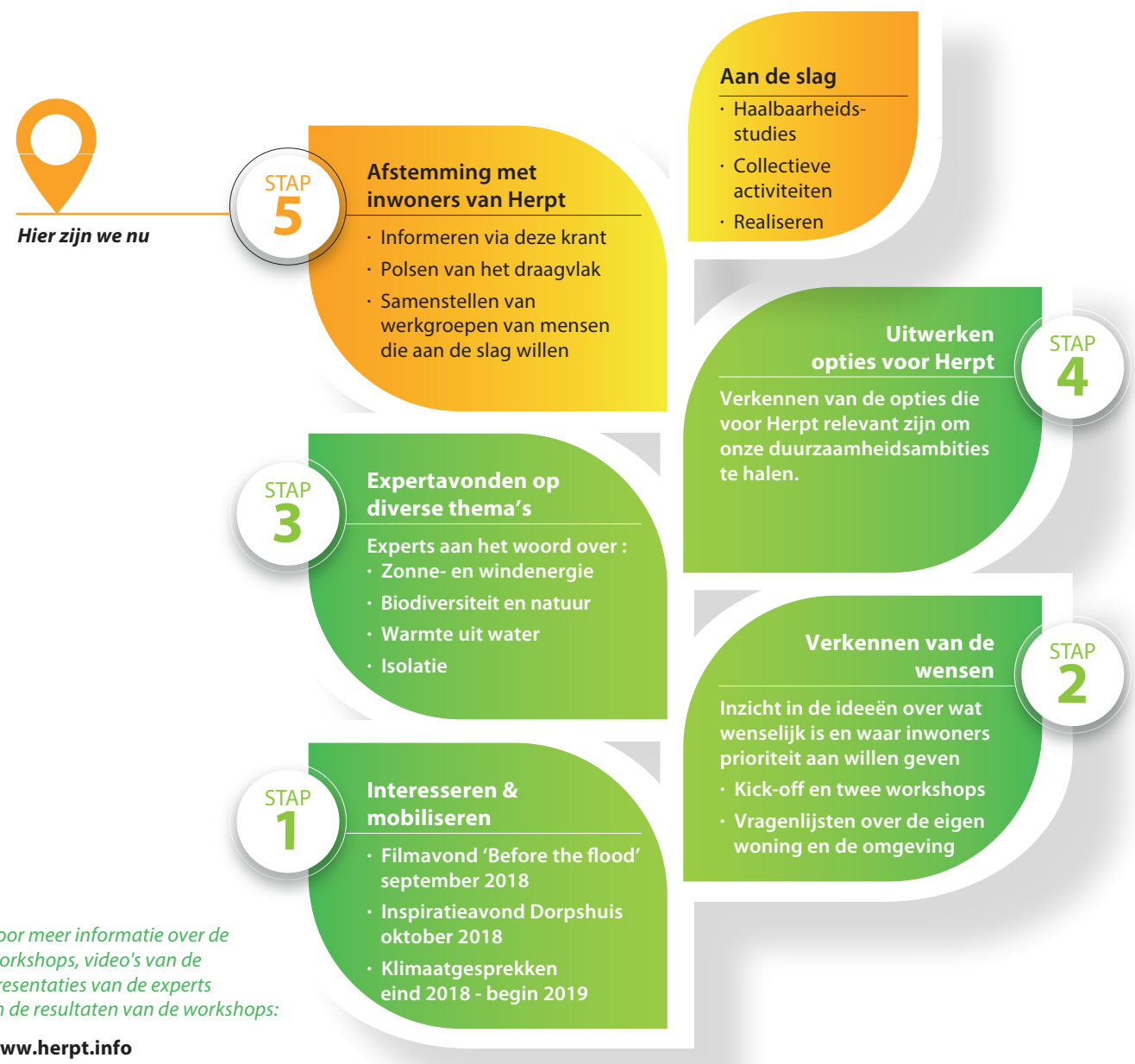

Voor meer informatie over de workshops, video's van de presentaties van de experts en de resultaten van de workshops:

www.herpt.info

(onder het kopje Duurzaamheid)

Klimaatbestendig en duurzaam

We willen graag onze leefomgeving als geheel bekijken, en daarom willen we graag de verschillende keuzes die we zullen moeten maken in samenhang afwegen. Daarmee willen we bereiken dat we zowel stappen kunnen zetten in de maatregelen die nodig zijn om over te gaan op duurzame energie, maar tegelijk ook zorgen dat onze inwoners (en daarmee ook onze boeren) een goed leven kunnen leiden, en dat de natuur en biodiversiteit een belangrijke plek krijgen. We willen invulling geven aan de drie duurzaamheidsopgaven:

- **Klimaatadaptatie**
  Klimaatadaptatie is de mate waarin de omgeving kan worden aangepast aan klimaatverandering. Verandering van het klimaat zorgt voor een aantal problemen in de huidige samenleving. Harde regenbuien zorgen voor overstromingen, bebouwde omgevingen houden warmte vast en hittegolven zorgen voor een erg warm huis en uitdroging van de natuur. Om in de toekomst erger te voorkomen, is het belangrijk dat er maatregelen worden genomen.
- **Energietransitie**
  Energietransitie is een begrip dat gebruikt wordt voor de overgang van traditionele, fossiele brandstoffen als olie, kolen en gas, naar duurzame energie uit bijvoorbeeld zon, wind en biomassa.
- **Biodiversiteit**
  Biodiversiteit is een paraplu-term voor alle verschillende soorten flora en fauna op aarde. Variatie is belangrijk voor het evenwicht in de natuur, omdat er verschillende soorten zijn blijft de natuur in evenwicht. Een goede biodiversiteit zorgt voor schoon water, vruchtbare grond en een stabiel klimaat, en voorkomt ook de oprukking van de eikenprocessierups en bijensterfte.

Doelen voor Herpt

Uit de workshops met inwoners en de enquête die door 43 mensen is ingevuld blijkt dat we de volgende doelen het meest belangrijk vinden:

- **Verhoging van de biodiversiteit**
- **Behoud van het landschap**
- **Zelf de regie houden**

En in iets mindere mate:

- **Zelfvoorzienend zijn**
- **Klimaatbestendig worden**
- **CO_2 neutraal worden**

Ruim de helft van de deelnemers is bereid (een deel van) het land in te zetten voor de opwekking energie, waarbij er geen uitgesproken voorkeur is voor energie opwekking door zon, wind, biomassa of water. Leveren van energie aan andere kernen is geen ambitie, maar zou onder voorwaarden kunnen.

'Ieder voor zich' of 'samen'?

In de workshop van 12 augustus zijn verschillende scenario's besproken voor de organisatie van de duurzaamheidstransitie in Herpt. Daarbij is besproken welke rol we zelf – op individueel niveau of als inwoners samen – willen spelen, en welke rol we zien voor bijvoorbeeld de gemeente.

Samengevat zien we daarin de volgende rollen:

Collectieve initiatieven

De deelnemers hebben een voorkeur voor collectieve initiatieven die niet verplicht zijn. Mensen die voorop willen lopen werken samen om oplossingen te zoeken en vormen via een coöperatie een officiële gesprekspartner voor de gemeente en andere organisaties. Door samen te werken kunnen we oplossingen kiezen die op individueel niveau niet haalbaar zijn, of kunnen we voordeel halen uit bijvoorbeeld gezamenlijk inkopen. Het is belangrijk dat mensen later kunnen aanhaken, en dat we zoeken naar manieren om iedereen de kans te geven mee te doen, ook al ze niet vooraf willen of kunnen meebetalen.

Gemeente: mogelijk maken

Met de gemeente willen we samenwerken om onze dromen en doelen mogelijk te maken. Samen zorgen we dat het proces loopt en de gemeente helpt ons om te zorgen dat alle inwoners mee kunnen doen. We trekken – waar nodig en zinvol – op met onze buur-kernen, bijvoorbeeld door samenwerking in het Klimaatplein Heusden.

Informatie van experts

Omdat we geen van allen expert zijn op het gebied van de duurzaamheidstransitie hebben we experts gevraagd om met ons mee te denken over de mogelijkheden die er voor Herpt zijn op de onderwerpen die we het meest belangrijk vinden en waar nu al mogelijkheden zijn.

De experts hebben gepresenteerd welke opties er voor ons zijn. Hierbij is zowel gekeken naar wat mensen zelf in hun eigen huis of tuin kunnen doen, en wat mogelijke oplossingen zijn die we gezamenlijk zouden kunnen oppakken.

Wind-energie

De grote bekende windturbines , maar ook alternatieve vormen.

Biodiversiteit

Biodiversiteit in eigen tuin, maar ook mogelijkheden in de natuur.

Zonne-energie

Zonnepanelen op (eigen of andersmans) dak, of zonnevelden.

Isolatie van de woning

Bekende en minder bekende opties voor isolatie.

Warmte uit water

Verschillende manieren om warmte uit water te halen.

Toekomstige mogelijkheden

In het totaalplan willen we ook rekening houden met mogelijkheden die op langere termijn mogelijk beschikbaar komen, zoals bijvoorbeeld waterstof.

Energiegebruik in Herpt

De analyse die Energiek Heusden heeft gemaakt geeft aan dat we in Herpt relatief veel elektriciteit en gas gebruiken. In de grafiekjes hieronder is de verdeling van het gebruik in 2016 te zien. Ook al zijn de gegevens een paar jaar oud, we verwachten dat ze in orde van grootte nog kloppen. Het gaat in deze verkenning ook niet om hele precieze getallen, maar om inzicht te krijgen in wat de verschillende opties voor ons kunnen betekenen. Met de huidige gemiddelde tarieven besteden we circa € 1 miljoen per jaar aan energie.

Elektriciteit

2.432.634 kWh = circa € 0,5 miljoen/jaar

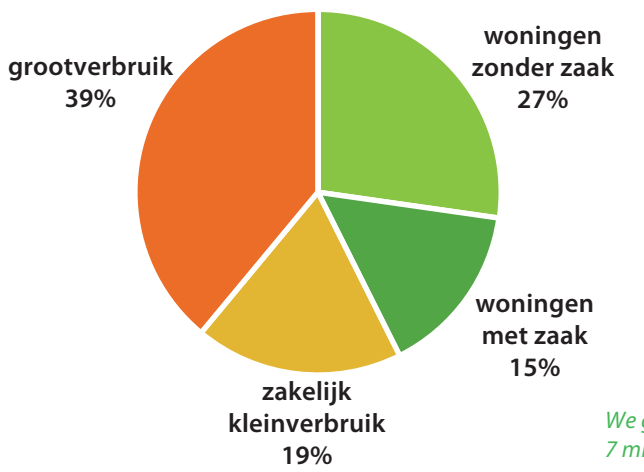

Gas

684.295 m³ = 7.219.312 kWh = circa € 0,5 miljoen/jaar

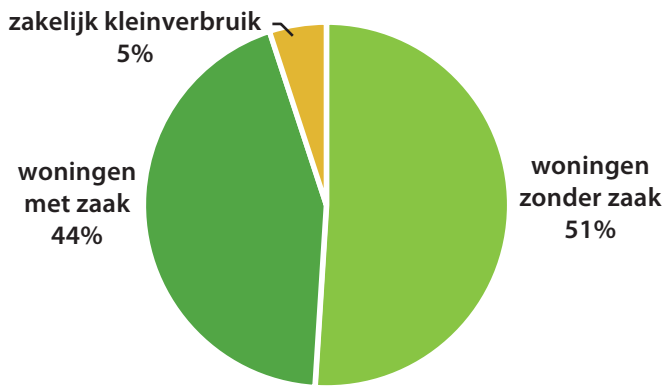

We gebruiken in Herpt ongeveer 2,5 miljoen kilowattuur aan elektra, en ruim 7 miljoen kilowattuur aan gas. Op de energierekening wordt gas in m³ (kuub) aangegeven, maar om de opties met elkaar te kunnen vergelijken gebruiken we hier voor allebei de eenheid kilowattuur (kWh).

De gewenste mix

In de workshops is naar voren gekomen dat we moeten zoeken naar een goede mix van oplossingen.

In de overgang naar duurzame (elektrische energie is het nodig om zowel gebruik te maken van de zon als de wind, om te zorgen dat we ook energie hebben als het donker is of niet waait. Daarnaast zal op termijn (als we echt helemaal van het gas afstappen) ook energieopslag nodig zijn.

We hebben nu gerekend met het huidige energiegebruik, maar we moeten er ook rekening mee houden dat dit in de toekomst kan veranderen. Bijvoorbeeld omdat we meer elektrische auto's krijgen. Bij het uitwerken van de voorstellen zullen we daar rekening mee houden.

Inpassing in het landschap

Juist omdat in Herpt het behoud van het landschap zo belangrijk is zullen we moeten zoeken naar oplossingen die het minste impact hebben, of waar we met extra maatregelen (bijv. een strook bos) kunnen zorgen dat ze goed ingepast worden.

DE OPTIES VOOR HERPT

***Opmerking**: de genoemde bedragen bij alle opties zijn indicatief*

WIND-ENERGIE

Windmolens op land en op zee worden in de nationale en regionale energie-strategieën als een belangrijke peiler gezien. De reden daarvoor is dat ze met een relatief klein oppervlak veel elektrische energie kunnen genereren.

Traditionele windmolen

Hoe groter de windmolen, hoe rendabeler hij wordt. Dat is de reden dat de windmolens die nu worden geplaatst 240 meter hoog zijn. De molen heeft een vermogen van 6 megawatt, op volle snelheid is er op 400 meter afstand ongeveer 45 decibel geluid. De molen geeft bewegende slagschaduw, en is onvriendelijk voor vogels, vleermuizen en insecten.

- **Capaciteit: 9 miljoen kWh per jaar**
- **Investering: € 6 miljoen**
- **Variabele kosten: € 35 duizend per jaar**
- **Levensduur: 20-30 jaar**

Verticale windtoren

De verticale windtoren is 90 meter hoog en de basis heeft een diameter van 75 meter. De turbine heeft een vermogen van 4 megawatt, geen zichtbare bewegende delen en is vogel-, vleermuis- en insect-vriendelijk. Op volle snelheid is er minder dan 38 decibel geluid op xx meter.

- **Capaciteit: 4 miljoen kWh per jaar**
- **Investering: € 4-5,5 miljoen**
- **Variabele kosten: € 100 duizend per jaar**
- **Levensduur: 45+ jaar**

Verticale windmolen

Dit is een kleine molen (2 meter hoog en heeft een diameter van 3,8 meter) die eventueel op eigen terrein of dak kan worden geplaatst. De turbine heeft geen bewegende delen, dus er is geen slagschaduw en hij is vogel-, vleermuis- en insect-vriendelijk. Op volle snelheid is er minder dan 38 decibel geluid.

- **Capaciteit: 1600 - 3000 kWh per jaar**
- **Investering: € 42 duizend**
- **Variabele kosten: € 200 per jaar**
- **Levensduur: 35+ jaar (omvormer 15 jaar)**

Mogelijke locaties in en om Herpt

In het kaartje van Heusden zijn de beperkingen aangegeven waarmee rekening moet worden gehouden bij de plaatsing van windmolens. De witte gebieden zijn vrij van beperkingen.

In Herpt is het plaatsen van (traditionele) molens niet zonder meer mogelijk. Een haalbaarheidsstudie zou moeten uitwijzen of er een vergunning voor een windproject kan worden verkregen.

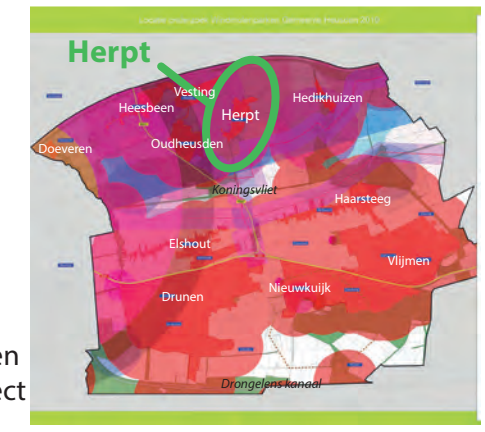

Overwegingen

De provincie heeft aangegeven te willen werken met clusters van tenminste 3 molens bij elkaar om verrommeling van het landschap tegen te gaan. Er zijn ook nog afwegingen te maken over de gezondheidseffecten van windmolens. Klimaatplein Heusden werkt aan 'spelregels' om hieraan invulling te geven.

ZONNE-ENERGIE

Zonne-energie (ook wel PhotoVoltaic of PV genoemd) op daken of andere infrastructuur of zonnevelden zijn de tweede grote peiler in de energie-strategieën. Zonne-energie heeft zich inmiddels bewezen als een rendabele manier van opwekken van elektriciteit.

Zon op dak

In deze optie worden zonnepanelen op daken geplaatst: een eigen dak, of van een ander (bijv. in een collectief). Herpt heeft naar schatting ruimte voor ca. 5600 panelen, als dit helemaal benut wordt zijn de getallen:

- **Capaciteit: 1,2 miljoen kWh per jaar**
- **Investering: € 2,4 miljoen**
- **Variabele kosten: nihil**
- **Levensduur: 25+ jaar (omvormer 15 jaar)**

Zonnelaadstation voor auto's

Een laadstation voor elektrische auto's wordt voorzien van een dak met zonnepanelen. Er kan ruim 50% winst worden behaald. Bij twee 50 kWh laders zijn de getallen:

- **Capaciteit: 100 kW**
- **Investering: € 2 ton**
- **Variabele kosten: € 20 duizend per jaar**
- **Levensduur: 40+ jaar**

Zon op infrastructuur

Zonnepanelen kunnen ook op andere infrastructuur worden geplaatst (bijv. vangrails, parkeeroverkapping). Per zonnepaneel (1,5 m^2) zijn de getallen:

- **Capaciteit: 212 kWh per jaar**
- **Investering: € 430**
- **Variabele kosten: nihil**
- **Levensduur: 25+ jaar**

Zonneveld

Bij zonnevelden gaat het om grotere oppervlakken zonnepanelen die op een stuk land worden geplaatst. Bij een veld van 1,5 hectare zijn de getallen:

- **Capaciteit: 1,5 miljoen kWh per jaar**
- **Investering: € 2 miljoen**
- **Variabele kosten: € 9 duizend per jaar**
- **Levensduur: 25+ jaar**

Mogelijke locaties in en om Herpt

Bij keuze voor zon op dak is belangrijk dat de constructie van het dak geschikt is en dat de panelen van goede kwaliteit zijn om brandgevaar te voorkomen.

Bakkersdam is door de provincie en gemeente aangeduid als een voorkeurslocatie voor een zonneveld, omdat de oude vuilstort niet voor andere doeleinden te gebruiken is.

Een zonnelaadstation zou mogelijk interessant kunnen zijn langs de N267, of bij de opstelplaats voor het Bernse veer.

Overwegingen

Er zijn mogelijkheden om natuur, biodiversiteit en klimaatbeheersing mee te nemen bij de plaatsing van zonnevelden, bijvoorbeeld deze op een verhoging te plaatsen, waardoor de ruimte onder de panelen voor landbouw kan worden benut. Ook combinaties met beplanting rondom, eventueel met waterberging, kan zorgen voor een betere inpassing in het landschap.

WARMTE UIT WATER

Zon en wind leveren voornamelijk elektrische energie op. Maar een groot deel van onze totale energieconsumptie bestaat uit gas voor verwarming. Aquathermie maakt gebruik van compressie om warmte uit water te halen. Bij aquathermie wordt een (lage temperatuur) warmtenetwerk aangelegd met een warmte/koude opslag, waarop de huizen worden aangesloten. Er zijn minimaal 100 huizen nodig om het rendabel te maken, maar hoe meer hoe beter. Huizen die slechter geïsoleerd zijn kunnen eventueel nog een extra compressor gebruiken om het water verder te verwarmen zodat de huidige radiatoren kunnen worden gebruikt (op hogere temperatuur). De techniek is bewezen, maar wordt (nog) niet op grote schaal toegepast. Het Waterschap wil graag met ons verkennen of we dit (financieel) aantrekkelijk kunnen realiseren.

De opties voor Herpt (en omgeving) zijn.

De Bergsche Maas

De Bergsche Maas kan de grootste hoeveelheid warmte leveren. Veel meer dan voor Herpt nodig is. Door de afstand van 1,2 km zullen de kosten voor de infastructuur hoger zijn, maar mogelijk kunnen we die samen met andere kernen (Vesting, Hedikhuizen) delen.

Het water rondom de Vesting

Deze liggen dichterbij (lager kosten) en hebben ruim voldoende capaciteit.

't Oude Maasje

Zou voldoende capaciteit hebben voor de huidige warmtevraag in Herpt.

Overwegingen

Aquathermie heeft weinig impact op de natuur. Door de warmere zomers warmt het water ook op. Met aquathermie wordt de temperatuur van water ca. 2 a 3 graden verlaagd, dit kan een positieve invloed hebben, bijv. vermindering van blauwalg. Het Waterschap gaat bij realisatie de ecologie monitoren.

NATUUR EN BIODIVERSITEIT

Natuur en biodiversiteit spelen een belangrijke rol in de duurzaamheids-transitie en klimaat bestendigheid. De natuur en het landschap in en om Herpt staat veel inwoners na aan het hart. Er zijn verschillenden opties om hier iets aan te doen.

Biodiversiteit in eigen tuin

Mensen hebben relatief grote tuinen, en daarin kunnen ze zelf een bijdrage leveren aan het vergroten van de biodiversiteit.

Rivier/water

Extra water, bijvoorbeeld ook waterberging om droge periodes op te vangen draagt bij aan de ecosystemen op land.

Bloemen

Bloemen trekken insecten aan hebben daarmee een positieve invloed op de landbouw. Speciale bloemenmengsels kunnen bijvoorbeeld ook helpen in de strijd tegen de eikenprocessierups.

(Voedsel)bos

Een voedselbos is een gebied waar bomen en planten worden geplant die eetbare vruchten leveren.

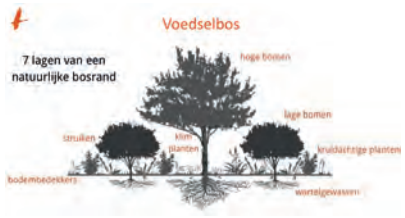

Mogelijke locaties in en om Herpt

Aanleg van waterberging of een voedselbos is in principe mogelijk op verschillende locaties, maar vraagt beschikbaarheid van land. Ook het verrijken van de natuur om het Oude Maasje is een optie.

Bloemenweides zouden in de bermen en sloten kunnen worden aangelegd, en/of op de dijk bij de Bergsche Maas.

Overwegingen

Aanleg van natuur en waterberging kan op verschillende manieren de aanpassing aan het veranderende klimaat ondersteunen. Het Waterschap heeft als taak klimaat-adaptieve initiatieven te ondersteunen en wil meedenken als we concrete ideeen hebben.

Aanleg van natuur kan ook een mogelijkheid zijn om andere maatregelen beter in te passen in het landschap. Ook combinaties kunnen interessant zijn, bijvoorbeeld het telen van groenten of fruit onder zonnevelden.

ISOLEREN

Isolatie is een randvoorwaarde om te zorgen dat we efficiënter omgaan met energie. Wat we niet gebruiken hoeven we ook niet op te wekken...

Er zijn verschillende mogelijkheden voor isolatie van woningen, ook een aantal oplossingen die toegepast kunnen worden voor woningen zonder een (geschikte) spouwmuur, of die weinig ruimte innemen bij isolatie aan de binnenkant.

Mogelijke locaties in en om Herpt

Isoleren is in principe een zaak van de eigenaar. We kunnen echter wel samen optrekken en collectief een project starten zodat het makkelijker en goedkoper wordt om te gaan isoleren.

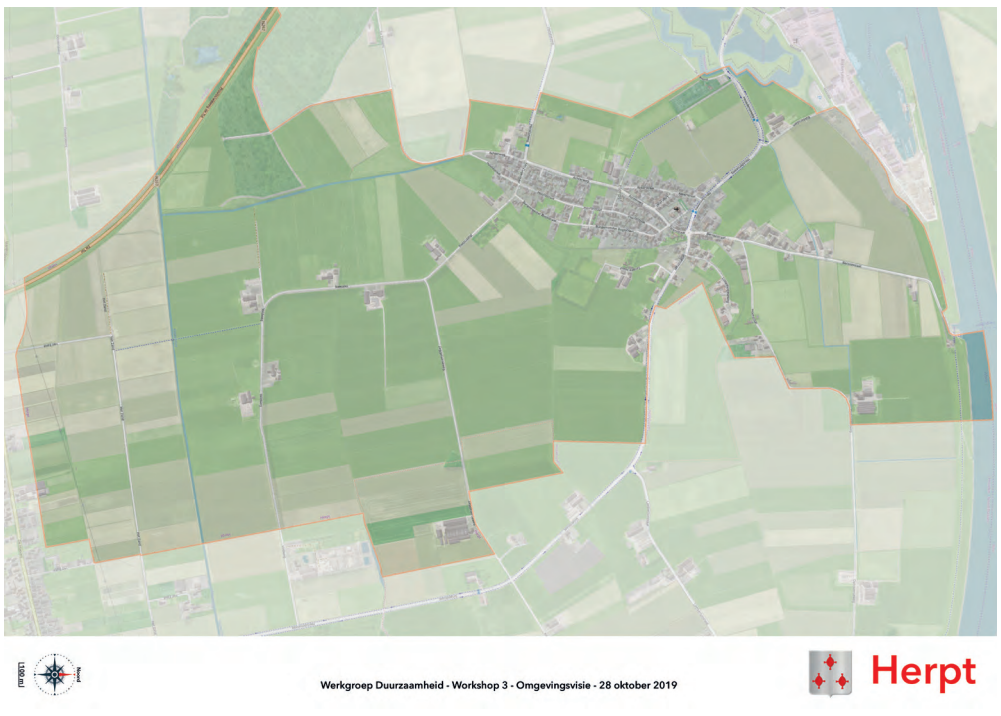

SCENARIO'S EN HAALBAARHEID

Geen van de opties is in zichzelf voldoende om Herpt klimaatbestendig en duurzaam te maken, dus we hebben een combinatie nodig. Er zijn vele combinaties mogelijk. De informatie die we hebben geeft een gevoel voor de impact van de maatregelen en wat ze kunnen bijdragen aan onze doelstellingen.

Tegelijkertijd is het ook duidelijk dat we nog niet voldoende concrete informatie hebben om een keuze te kunnen maken, bijvoorbeeld over hoe het er echt uit gaat zien, wat het gaat kosten als investering totaal en wat dat betekent voor mensen die mee willen doen. In onze doelstellingen staan **verhoging van de biodiversiteit, behoud van het landschap en zelf de regie houden** voorop.

Daarom willen we in de volgende stap graag haalbaarheidsstudies doen, waarin we komen tot concrete voorstellen die zoveel duidelijkheid geven dat iedereen voor zich kan beslissen of hij of zij daarin mee wil of kan doen.

Daarnaast willen we verkennen wat en hoe we dingen samen kunnen doen. Daarom stellen we vier activiteiten voor om de volgende stappen te kunnen zetten. Deze bestaan uit:

A. **Haalbaarheidsstudie naar warmte uit water**
B. **Haalbaarheidsstudie naar elektriciteit uit zon en wind**
C. **Opzetten werkgroep collectief isoleren**
D. **Verkenning mogelijkheden voor een Herptse Coöperatie**

A HAALBAARHEIDSSTUDIE WARMTE UIT WATER

In Herpt gebruiken we op dit moment meer energie in de vorm van gas dan elektriciteit. Veruit het grootste deel van het gas wordt gebruikt om onze woningen te verwarmen. Als we naar duurzamere alternatieven voor verwarming zoeken, dan is warmte uit water een van de meest interessante opties die op dit moment al mogelijk zijn.

Om te weten of dit echt interessant is, en natuurlijk ook betaalbaar, willen we samen met de gemeente en het Waterschap verkennen:

- waar de warmte het beste kan worden gewonnen en of we dan vanwege de schaalgrootte het beste kunnen samenwerken met kernen om ons heen (bijv. de Vesting), of dat we het als dorp kunnen doen
- hoe het warmtenetwerk dat er bij hoort het beste kan worden aangelegd
- welke maatregelen er eventueel nodig zijn in de huizen die worden aangesloten, en welke kosten daar mee gemoeid zijn
- wat de kosten voor verwarming uit water zullen zijn en hoe zich dat verhoudt tot andere mogelijkheden

Tegelijkertijd moeten we onderzoeken of er voldoende mensen zijn die er aan mee willen doen (als het financieel haalbaar is). Ook willen we bekijken hoe we een eventueel warmtenet het liefst organiseren (zie daarvoor ook voorstel D).

B HAALBAARHEIDSSTUDIE ELEKTRICITEIT UIT ZON EN WIND

Voor de verduurzaming van onze elektriciteitsgebruik zijn zon en wind de meest voor de hand liggende, en op dit moment de meest rendabele opties. Hier maken we onderscheid tussen de dingen die we zelf (individueel) aan ons huis kunnen doen, en dingen die we samen kunnen oppakken.

In principe kunnen eigenaren zelf aan de slag met zonne-energie op daken of kleine (verticale) windmolens, maar het kan ook interessant zijn om samen op te trekken bij de keuze en de aanschaf daarvan (zie daarvoor ook voorstel D).

Maar lang niet alle daken zijn geschikt voor zonnepanelen (bijv. de rieten daken), en sommigen hebben juist ruimte over. Het kan dus ook interessant zijn om samen te investeren in 'zon op andermans dak' of in zonnevelden – bijvoorbeeld op Bakkersdam. Ook een gezamenlijke windmolen of windtoren is een optie. Voor deze opties moeten we een aantal dingen uitzoeken:

- hoe regelen we 'zon op andermans dak' het beste, en wat betekent dat voor de eigenaar en de mensen die deelnemen (bijv. qua rechten en financieel)
- wat de mogelijkheden en kosten voor windmolens of torens of zonnevelden zijn, rekening houdend met de beperkingen die er gelden in en rond Herpt
- wat uiteindelijk de kosten voor elektriciteit uit zon of wind zullen zijn en hoe deze zich verhouden tot andere mogelijkheden.

C OPZETTEN WERKGROEP COLLECTIEF ISOLEREN

Zoals in de 'trias energetica' wordt aangegeven is energiebesparing de eerste stap in verduurzaming, voor woningen betekent dat het isoleren van de buitenschil (dak, muren en vloeren). Maar voor veel van onze woningen is isolatie niet zo makkelijk en soms ook kostbaar.

Door samen op te trekken kunnen we het makkelijker maken voor mensen omdat ze samen beslissingen kunnen nemen over wat zinvol is. We kunnen ook samen inkopen of zoeken naar een goede aannemer.

Dit geldt in eerste instantie voor het isoleren, maar mogelijk willen we ook samen andere verduurzamingsmaatregelen inkopen, zoals zonnepanelen, zonneboilers of waterbergingssystemen.

In dit voorstel willen we de volgende dingen uitzoeken:

- wie er interesse heeft om samen de verduurzaming aan te pakken
- welke ondersteuning daarvoor nodig is van bijvoorbeeld experts, en welke experts ons het beste kunnen helpen met keuzes
- welke subsidies er eventueel mogelijk zijn
- hoe we eventueel mensen kunnen ondersteunen die het geld niet direct beschikbaar hebben om te verduurzamen - bijvoorbeeld door vanuit de coöperatie (zie D) een lening te bieden.

D VERKENNING HERPTSE COÖPERATIE

Deelnemers aan de workshops hebben aangegeven graag gezamenlijk aan de slag te gaan om collectief te kunnen investeren in een aantal verduurzamingsmaatregelen en daarmee ook te zorgen dat iedereen in Herpt mee kan doen.

Een goede manier om samen op te trekken is het oprichten van een coöperatie. In dit voorstel willen we uitzoeken:

- hoe we zo'n coöperatie het beste kunnen oprichten, daarbij kijkend naar voorbeelden van andere coöperaties en de goede dingen daarvan overnemen
- wie er aan mee zou willen doen en wat zij graag als doelen voor de coöperatie zouden willen zien
- hoe zorgen we dat mensen die later aan willen haken dat ook kunnen doen
- op welke manier we grootschalige projecten zouden kunnen aanpakken: hoe kunnen we gezamenlijke investeringen doen, hoe regelen we het eigenaarschap en de verrekening met de deelnemers
- hoe we collectief materialen kunnen inkopen voor bijvoorbeeld isolatie of andere verduurzamingsmaatregelen
- hoe we opdrachten voor aannemers kunnen bundelen en hoe we geschikte aannemers uit de buurt kunnen betrekken.

We horen graag uw mening!

De krant bevat veel informatie, en ook nog eens over een onderwerp waar velen van ons niet dagelijks mee bezig zijn. Wij zijn benieuwd naar uw mening of vragen. U kunt ons benaderen via het e-mail adres **duurzaamherpt@gmail.com** voor:

- **Vragen**, stel ze gerust: uw vraag kan ons alleen maar helpen om dingen duidelijker te maken
- **Opmerkingen**, mocht u opmerkingen hebben dan horen we die graag
- **Ideeën**, als u ideeën heeft horen we die ook graag
- **Meedoen**, als u interesse heeft in een of meerdere activiteiten, laat het ons dan weten! Iedereen kan vanuit eigen kunnen aansluiten.

Raamsticker

Een grote groep inwoners heeft het afgelopen jaar best veel tijd gestoken in dit project, en zouden graag weten of het werk dat we doen door de inwoners van Herpt wordt gewaardeerd. Daarom hebben we een raamsticker bijgevoegd bij deze krant. Dit is een statische sticker die u op uw raam kunt plakken als u waardeert wat we doen.

Het opplakken van de sticker betekent niet dat u kiest voor de opties, we beseffen dat daarvoor nog te weinig concrete informatie beschikbaar is.

Met het opplakken van de sticker op een zichtbare plaats laat u zien dat u ons werk waardeert en stimuleert u ons om door te gaan.

INLOOPAVOND

maandag 9 december 2019

Dorpshuis Herpt

Maandag 9 december houden we een inloopavond. U bent van harte welkom. Gewoon om een kopje koffie of thee te drinken of om nog extra uitleg te krijgen over de inhoud van dit krantje. U kunt informeel met de leden van de werkgroep of andere Herptenaren praten.

Ook als u nieuwe ideeën heeft, mee wilt denken in een van de werkgroepen of een bijdrage wilt leveren aan een haalbaarheidsonderzoek, bent u uiteraard meer dan welkom.

Tijd: 19:30 – 21:00 uur

Blij met een duurzaam Herpt

Bij deze krant krijgt u een verwijderbare raamsticker. Wij zouden het leuk vinden als u die wilt plaatsen als u het werk van de werkgroep waardeert en/of een duurzaam Herpt een warm hart toedraagt.

DANKWOORD

De gemeente Heusden is partner in het project SMILE (Sociaal Maatschappelijke Innovatie Labs Energieneutrale woningvoorraad Midden-Brabant). Het doel van het project is om energie-innovaties te realiseren door interactie met inwoners, zodat de oplossingen passen in hun belevingswereld. Omdat wij met onze plannen om tot een door bewoners zelf ontwikkelde omgevingsvisie door de gemeente herkend worden als een bijzonder voorbeeld van een aanpak 'van onderop', hebben we de kans gekregen met dit project mee te doen. Het SMILE project heeft het mogelijk gemaakt om ondersteuning te krijgen van Chantal Verhoof en Maurice de Leeuw van Beyond Scope bij het verkennen van de mogelijkheden voor Herpt.

Wij willen iedereen bedanken die heeft bijgedragen en het mede mogelijk heeft gemaakt om dit project echt vanuit de bewoners te starten.

MEER INFORMATIE

Deze nieuwsbrief is een uitgave van de werkgroep Duurzaamheid van Buurt Bestuurt Herpt. Voor meer informatie verwijzen we naar de website (onder het kopje Duurzaamheid):

www.herpt.info